

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 193 (XXXVII) — Nr. 1026

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 5 noiembrie 2025

SUMAR

	Pagina
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 516 din 17 octombrie 2024 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), ale art. 100 alin. (3), ale art. 101 alin. (3), ale art. 102 alin. (3) și ale art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, coroborate cu prevederile art. 5 alin. (5), ale art. 21 alin. (3) și ale art. 34 alin. (1) din	Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluținarea recursului în interesul legii..... 1–13
	★
Opinie separată	13–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 516

din 17 octombrie 2024

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), ale art. 100 alin. (3), ale art. 101 alin. (3), ale art. 102 alin. (3) și ale art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, coroborate cu prevederile art. 5 alin. (5), ale art. 21 alin. (3) și ale art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluținarea recursului în interesul legii

Marian Enache — președinte
Mihaela Ciochină — judecător
Cristian Deliorga — judecător
Dimitrie-Bogdan Licu — judecător
Laura-Iuliana Scânteii — judecător
Gheorghe Stan — judecător
Livia Doina Stanciu — judecător
Elena-Simina Tănăsescu — judecător
Varga Attila — judecător
Cristina-Cătălina Turcu — magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror
Ioana-Codruța Dărăngă.

1. Pe rol se află soluținarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. (6), art. 21 alin. (3) și art. 34 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor și art. 96 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluținarea recursului în interesul legii, excepție ridicată de Manuela Gornoviceanu în Dosarul nr. 784/207/2021 al Judecătorei Caracal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.515D/2021.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Președintele Curții dispune să se facă apelul și în dosarele Curții Constituționale nr. 3.018D/2021, nr. 3.242D/2021, nr. 3.348D/2021, nr. 3.703D/2021, nr. 3.806D/2021, nr. 3.828D/2021, nr. 623D/2022, nr. 934D/2022, nr. 964D/2022, nr. 965D/2022, nr. 1.129D/2022, nr. 1.291D/2022, nr. 1.338D/2022, nr. 1.639D/2022, nr. 1.731D/2022, nr. 1.755D/2022, nr. 1.895D/2022, nr. 2.087D/2022, nr. 2.198D/2022, nr. 2.199D/2022, nr. 2.209D/2022, nr. 2.236D/2022, nr. 2.246D/2022, nr. 2.303D/2022, nr. 2.402D/2022, nr. 2.403D/2022, nr. 2.404D/2022, nr. 2.479D/2022, nr. 2.481D/2022, nr. 2.482D/2022, nr. 2.552D/2022, nr. 2.575D/2022, nr. 2.643D/2022, nr. 2.653D/2022, nr. 2.766D/2022, nr. 2.779D/2022, nr. 2.780D/2022, nr. 2.826D/2022, nr. 14D/2023, nr. 17D/2023, nr. 45D/2023, nr. 60D/2023, nr. 62D/2023, nr. 172D/2023, nr. 173D/2023, nr. 176D/2023, nr. 201D/2023, nr. 279D/2023 și nr. 293D/2023, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a unor dispoziții similare, excepție ridicată de Cristian Nicola, Denis Buruian, Tribunalul București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal, din oficiu, Bogdan Florin Perianu Popian, Vasile Mihoc, Alexandru Corpodean, Cezar Ferescu, Cristian Petre Diaconu, Alexandru-Cristian Pădure, Alexandru-Gabriel Botoș, Cristian Kilin, Traian Bancoș, Sorin Pasat, Dorel Felician Petrușe, Petruț Eduard Pănescu, Cătălin Marian Livadariu, Sorin Iulian Neica, Mihai Alexandru Vătășelu, Călin Budișan, Lucian Huianu Airinei, Vasile Drăgan, Dorin Nicolae Buda, Robert Mihăiță Roșu, Leonard Georgescu, Andrei-Ioan Săveanu, Ioan Baltă, Sorin Botoș, Marius Clapă, Daniel Ionuț Bodea, Constantin Cojan, Mircea Mihoc, Ioan-Tiberius Leonte, Daniel Bălan, Sorin Vasile Mădăian, Petru Neamțu, Petru Raul Pop, Ioan Daniel Samuilă, Loredana-Gheorghina Pașca, Noupal Abdul Vahab, Ovidiu Cozma, Marius Ionuț Boc, Mihai Uram, Iulian Pricopie, Marian Nistor, Jozsa Krisztian Istvan, Neculai Marius Ionică, Sami Nicu Hamidreza, Cristian-Ion Niculae, Alexandru Toma Șorcaru și Marcel Bucătaru în Dosarul nr. 8.281/301/2021 al Judecătoriei Sectorului 3 București — Secția civilă, în dosarele nr. 30.548/302/2019, nr. 14.098/303/2020 și nr. 30.718/299/2021 ale Tribunalului București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal, în Dosarul nr. 1.166/289/2021 al Judecătoriei Reghin, în dosarele nr. 697/235/2020, nr. 3.977/211/2020 și nr. 1.895/235/2021 ale Tribunalului Cluj — Secția mixtă de contencios administrativ și fiscal, de conflicte de muncă și asigurări sociale, în dosarele nr. 24.758/299/2021 și nr. 51.456/299/2021 ale Judecătoriei Sectorului 1 București — Secția a II-a civilă, în Dosarul nr. 9.772/182/2020 al Tribunalului Maramureș — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, în dosarele nr. 15.719/300/2021 și nr. 26.238/300/2022 ale Judecătoriei Sectorului 2 București — Secția civilă, în dosarele nr. 7.235/296/2021 și nr. 3.914/296/2022 ale Judecătoriei Satu Mare — Secția civilă, în Dosarul nr. 3.740/307/2019/a1 al Curții de Apel Cluj — Secția a III-a contencios administrativ și fiscal, în Dosarul nr. 17.431/211/2021 al Judecătoriei Cluj-Napoca — Secția civilă, în dosarele nr. 442/187/2022, nr. 232/187/2022, nr. 1.802/187/2022 și nr. 842/187/2022 ale Judecătoriei Beiuș, în Dosarul nr. 8.404/288/2021 al Tribunalului Vâlcea — Secția a II-a civilă, în dosarele nr. 3.903/291/2021 și nr. 397/291/2022 ale Judecătoriei Roman, în Dosarul nr. 2.661/260/2021 al Tribunalului Bacău — Secția a II-a civilă și de contencios administrativ și fiscal, în Dosarul nr. 1.350/292/2022 al Judecătoriei Roșiori de Vede, în dosarele nr. 3.672/866/2019, nr. 4.399/296/2022 și nr. 378/296/2022 ale Tribunalului Satu Mare — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, în dosarele nr. 1.785/270/2022 și nr. 5.545/270/2021 ale Judecătoriei Onești, în Dosarul nr. 6.081/182/2021 al Judecătoriei Baia Mare — Secția civilă, în dosarele nr. 817/224/2021 și nr. 135/224/2022 ale Judecătoriei Dragomirești, în Dosarul nr. 3.581/279/2022 al Judecătoriei Piatra-Neamț — Secția civilă, în Dosarul nr. 1.150/176/2021 al Tribunalului Alba — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ, fiscal și de insolvență, în Dosarul nr. 356/240/2022/a1 al Judecătoriei Hațeg, în dosarele

nr. 9.207/279/2020 și nr. 4.764/279/2021 ale Tribunalului Neamț — Secția I civilă și de contencios administrativ, în Dosarul nr. 2.218/207/2022 al Judecătoriei Caracal, în Dosarul nr. 2.397/324/2020 al Tribunalului Galați — Secția contencios administrativ și fiscal, în Dosarul nr. 356/319/2021 al Judecătoriei Târgu Lăpuș, în Dosarul nr. 13.387/271/2021 al Judecătoriei Oradea — Secția civilă, în Dosarul nr. 1.511/318/2022 al Tribunalului Gorj — Secția contencios administrativ și fiscal, în Dosarul nr. 1.581/333/2022 al Tribunalului Vaslui — Secția civilă, în dosarele nr. 5.873/327/2021 și nr. 1.319/253/2021 ale Tribunalului Tulcea — Secția civilă, de contencios administrativ și fiscal, în Dosarul nr. 549/866/2022 al Tribunalului Iași — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și în Dosarul nr. 30.646/254/2021 al Judecătoriei Iași — Secția civilă.

4. La apelul nominal se prezintă în dosarele nr. 1.895D/2022 și nr. 2.246D/2022, pentru autorii Mihai-Alexandru Vătășelu și Leonard Georgescu, doamna avocat Simona Baci Boroș cu împuterniciri avocațiale depuse la dosare. Această precizează că nu îl mai reprezintă pe autorul Cristian Nicola în Dosarul nr. 3.018D/2021. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

5. Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea dosarelor. Avocatul prezent și reprezentantul Ministerului Public sunt de acord cu conexarea cauzelor. Curtea, având în vedere obiectul cauzelor, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, dispune conexarea dosarelor nr. 3.018D/2021, nr. 3.242D/2021, nr. 3.348D/2021, nr. 3.703D/2021, nr. 3.806D/2021, nr. 3.828D/2021, nr. 623D/2022, nr. 934D/2022, nr. 964D/2022, nr. 965D/2022, nr. 1.129D/2022, nr. 1.291D/2022, nr. 1.338D/2022, nr. 1.639D/2022, nr. 1.731D/2022, nr. 1.755D/2022, nr. 1.895D/2022, nr. 2.087D/2022, nr. 2.198D/2022, nr. 2.199D/2022, nr. 2.209D/2022, nr. 2.236D/2022, nr. 2.246D/2022, nr. 2.303D/2022, nr. 2.402D/2022, nr. 2.403D/2022, nr. 2.404D/2022, nr. 2.479D/2022, nr. 2.481D/2022, nr. 2.482D/2022, nr. 2.552D/2022, nr. 2.575D/2022, nr. 2.643D/2022, nr. 2.653D/2022, nr. 2.766D/2022, nr. 2.779D/2022, nr. 2.780D/2022, nr. 2.826D/2022, nr. 14D/2023, nr. 17D/2023, nr. 45D/2023, nr. 60D/2023, nr. 62D/2023, nr. 172D/2023, nr. 173D/2023, nr. 176D/2023, nr. 201D/2023, nr. 279D/2023 și nr. 293D/2023 la Dosarul nr. 2.515D/2021, care a fost primul înregistrat.

6. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul avocatei prezente, care solicită admiterea excepției de neconstituționalitate, arătând, în esență, că textele de lege criticate, așa cum au fost interpretate prin decizia pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, sunt neconstituționale deoarece încalcă art. 21 din Constituție în lumina art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, respectiv plenitudinea de jurisdicție a instanțelor de judecată și dreptul la un proces echitabil. Este recunoscut atât la nivel european, cât și la nivel național faptul că, deși faptele contravenționale au o natură extrapenală, acestea sunt asimilate unei acuzații în materie penală, iar contravenienții ar trebui să beneficieze de aceleași garanții aplicabile în materie penală. În acest sens devin aplicabile prevederile art. 6 din Convenție care ar trebui interpretate în sensul că orice contravenient ar trebui să aibă posibilitatea să se adreseze unui tribunal cu privire la orice acuzație care i-a fost adusă, iar instanța ar trebui să aibă posibilitatea să analizeze temeinicia fiecărei sancțiuni, inclusiv a celor complementare. Principiul proporționalității se aplică și în domeniul contravențional, iar în ipoteza în care o instanță de judecată nu poate să analizeze legalitatea, temeinicia și proporționalitatea fiecărei sancțiuni este încălcat principiul constituțional al rolului justiției de a media între abstractul unei legi și concretul unei situații.

7. Având cuvântul, reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată, arătând că asupra textelor de lege criticate Curtea Constituțională s-a pronunțat prin deciziile nr. 370 din 13 aprilie 2010, nr. 666 din 24 octombrie 2017 și nr. 52 din 30 ianuarie 2024.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

8. Prin Încheierea din 29 iunie 2021, pronunțată în Dosarul nr. 784/207/2021, **Judecătoria Caracal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. (6), art. 21 alin. (3) și art. 34 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 și ale art. 96 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii** (Dosarul nr. 2.515D/2021).

9. Prin Încheierea din 27 septembrie 2021, a cărei eroare materială a fost îndreptată prin Încheierea din 5 octombrie 2021, pronunțată în Dosarul nr. 8.281/301/2021, **Judecătoria Sectorului 3 București — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3) lit. d) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 și ale art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001** (Dosarul nr. 3.018D/2021).

10. Prin Încheierea din 5 octombrie 2021, pronunțată în Dosarul nr. 30.548/302/2019, **Tribunalul București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 și ale art. 100 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii** (Dosarul nr. 3.242D/2021).

11. Prin Încheierea din 28 octombrie 2021, pronunțată în Dosarul nr. 14.098/303/2020, **Tribunalul București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și art. 100 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002** (Dosarul nr. 3.348D/2021).

12. Prin Încheierea din 26 noiembrie 2021, pronunțată în Dosarul nr. 1.166/289/2021, **Judecătoria Reghin a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, coroborate cu prevederile art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii** (Dosarul nr. 3.703D/2021).

13. Prin Încheierea din 7 decembrie 2021, pronunțată în Dosarul nr. 697/235/2020, **Tribunalul Cluj — Secția mixtă de contencios administrativ și fiscal, de conflicte de muncă și asigurări sociale a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, coroborate cu prevederile art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii** (Dosarul nr. 3.806D/2021).

14. Prin Încheierea din 18 noiembrie 2021, pronunțată în Dosarul nr. 24.758/299/2021, **Judecătoria Sectorului 1 București — Secția a II-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. (6), art. 21 alin. (3) și art. 34 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 și art. 96 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002** (Dosarul nr. 3.828D/2021).

15. Prin Încheierea din 24 februarie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 9.772/182/2020, **Tribunalul Maramureș — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal**

a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, coroborate cu prevederile art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii (Dosarul nr. 623D/2022).

16. Prin Încheierea din 29 martie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 15.719/300/2021, **Judecătoria Sectorului 2 București — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 34 alin. (1), art. 21 alin. (3) și art. 5 alin. (5) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 și ale art. 100 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii** (Dosarul nr. 934D/2022).

17. Prin Încheierea din 1 aprilie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 7.235/296/2021, **Judecătoria Satu Mare — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, coroborate cu prevederile art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii** (Dosarul nr. 964D/2022).

18. Prin Încheierea din 7 martie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 3.977/211/2020, **Tribunalul Cluj — Secția mixtă de contencios administrativ și fiscal, de conflicte de muncă și asigurări sociale a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, coroborate cu prevederile art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii** (Dosarul nr. 965D/2022).

19. Prin Decizia civilă nr. 107 din 27 ianuarie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 3.740/307/2019/a1, **Curtea de Apel Cluj — Secția a III-a contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002** (Dosarul nr. 1.129D/2022).

20. Prin Încheierea din 16 mai 2022, pronunțată în Dosarul nr. 17.431/211/2021, **Judecătoria Cluj-Napoca — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, coroborate cu prevederile art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii** (Dosarul nr. 1.291D/2022).

21. Prin Încheierea din 12 mai 2022, pronunțată în Dosarul nr. 442/187/2022, **Judecătoria Beiuș a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, coroborate cu prevederile art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021,**

pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii (Dosarul nr. 1.338D/2022).

22. Prin Încheierea din 8 iunie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 8.404/288/2021, Tribunalul Vâlcea — Secția a II-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2), art. 102 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii (Dosarul nr. 1.639D/2022).

23. Prin Încheierea din 9 iunie 2022, a cărei eroare materială cu privire la numărul actului normativ a fost îndreptată prin Încheierea din 21 iulie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 3.903/291/2021, Judecătoria Roman a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, coroborate cu prevederile art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii (Dosarul nr. 1.731D/2022).

24. Prin Încheierea finală de dezinvestire nr. 27 din 23 iunie 2022, a cărei eroare materială cu privire la anul actului normativ a fost îndreptată prin Încheierea din 11 iulie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 2.661/260/2021, Tribunalul Bacău — Secția a II-a civilă și de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1), art. 100 alin. (3) lit. b) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, coroborate cu prevederile art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii (Dosarul nr. 1.755D/2022).

25. Prin Încheierea din 11 iulie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 1.350/292/2022, Judecătoria Roșiori de Vede a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, coroborate cu prevederile art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii (Dosarul nr. 1.895D/2022).

26. Prin Încheierea din 20 aprilie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 1.895/235/2021, Tribunalul Cluj — Secția mixtă de contencios administrativ și fiscal, de conflicte de muncă și asigurări sociale a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, coroborate cu prevederile art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii (Dosarul nr. 2.087D/2022).

27. Prin Încheierea din 16 septembrie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 3.672/866/2019, Tribunalul Satu Mare — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, coroborate cu prevederile art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3)

și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii (Dosarul nr. 2.198D/2022).

28. Prin Încheierea din 3 octombrie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 1.785/270/2022, Judecătoria Onești a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 101 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, coroborate cu prevederile art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii (Dosarul nr. 2.199D/2022).

29. Prin Sentința civilă nr. 7.837 din 13 septembrie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 6.081/182/2021, Judecătoria Baia Mare — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, coroborate cu prevederile art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii (Dosarul nr. 2.209D/2022).

30. Prin Încheierea din 27 septembrie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 51.456/299/2021, Judecătoria Sectorului 1 București — Secția a II-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. (6), art. 21 alin. (3) și art. 34 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 și ale art. 96 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii (Dosarul nr. 2.236D/2022).

31. Prin Încheierea din 29 septembrie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 30.718/299/2021, Tribunalul București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, coroborate cu prevederile art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii (Dosarul nr. 2.246D/2022).

32. Prin Încheierea din 6 octombrie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 3.914/296/2022, Judecătoria Satu Mare — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, coroborate cu prevederile art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii (Dosarul nr. 2.303D/2022).

33. Prin Încheierea din 13 octombrie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 817/224/2021, Judecătoria Dragomirești a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, coroborate cu prevederile art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție —

Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii (Dosarul nr. 2.402D/2022).

34. Prin Încheierea din 13 octombrie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 135/224/2022, **Judecătoria Dragomirești a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, coroborate cu prevederile art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii** (Dosarul nr. 2.403D/2022).

35. Prin Încheierea din 20 octombrie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 3.581/279/2022, **Judecătoria Piatra-Neamț — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 102 alin. (3) lit. e) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, coroborate cu prevederile art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii** (Dosarul nr. 2.404D/2022).

36. Prin Încheierea din 13 octombrie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 232/187/2022, **Judecătoria Beiuș a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, coroborate cu prevederile art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001** (Dosarul nr. 2.479D/2022).

37. Prin Încheierea din 28 septembrie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 1.150/176/2021, **Tribunalul Alba — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ, fiscal și de insolvență a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, coroborate cu prevederile art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii** (Dosarul nr. 2.481D/2022).

38. Prin Sentința civilă nr. 559 din 19 octombrie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 356/240/2022/a1, **Judecătoria Hateg a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. (6), art. 21 alin. (3) și art. 34 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 și art. 96 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002** (Dosarul nr. 2.482D/2022).

39. Prin Încheierea din 30 august 2022, pronunțată în Dosarul nr. 9.207/279/2020, **Tribunalul Neamț — Secția I civilă și de contencios administrativ a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, coroborate cu prevederile art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001** (Dosarul nr. 2.552D/2022).

40. Prin Încheierea din 8 noiembrie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 2.218/207/2022, **Judecătoria Caracal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 101 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, coroborate cu prevederile art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație**

și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii (Dosarul nr. 2.575D/2022).

41. Prin Încheierea din 4 noiembrie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 4.399/296/2022, **Tribunalul Satu Mare — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 102 alin. (3) lit. e) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, coroborate cu prevederile art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii** (Dosarul nr. 2.643D/2022).

42. Prin Decizia nr. 841 din 25 octombrie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 2.397/324/2020, **Tribunalul Galați — Secția contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 102 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, coroborate cu prevederile art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii** (Dosarul nr. 2.653D/2022).

43. Prin Încheierea din 29 iunie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 356/319/2021, **Judecătoria Târgu Lăpuș a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, coroborate cu prevederile art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii** (Dosarul nr. 2.766D/2022).

44. Prin Încheierea din 14 noiembrie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 1.802/187/2022, **Judecătoria Beiuș a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, precum și ale art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii** (Dosarul nr. 2.779D/2022).

45. Prin Încheierea din 19 octombrie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 13.387/271/2021, **Judecătoria Oradea — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 și ale art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii** (Dosarul nr. 2.780D/2022).

46. Prin Încheierea din 7 decembrie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 1.511/318/2022, **Tribunalul Gorj — Secția contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 și ale art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii** (Dosarul nr. 2.826D/2022).

47. Prin Decizia nr. 1.437/A/2022 din 19 decembrie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 1.581/333/2022, **Tribunalul Vaslui — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 102 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 și ale art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii** (Dosarul nr. 14D/2023).

48. Prin Încheierea din 12 decembrie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 842/187/2022, **Judecătoria Beiuș a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 și ale art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii** (Dosarul nr. 17D/2023).

49. Prin Încheierea nr. 96 din 9 decembrie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 5.873/327/2021, **Tribunalul Tulcea — Secția civilă de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 și ale art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii** (Dosarul nr. 45D/2023).

50. Prin Încheierea din 11 octombrie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 4.764/279/2021, **Tribunalul Neamț — Secția I civilă și de contencios administrativ a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 și ale art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001** (Dosarul nr. 60D/2023).

51. Prin Încheierea din 28 decembrie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 397/291/2022, **Judecătoria Roman a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 și ale art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii** (Dosarul nr. 62D/2023).

52. Prin Încheierea din 13 ianuarie 2023, pronunțată în Dosarul nr. 378/296/2022, **Tribunalul Satu Mare — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 și ale art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii** (Dosarul nr. 172D/2023).

53. Prin Încheierea din 21 decembrie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 549/866/2022, **Tribunalul Iași — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 și ale art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța**

Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii (Dosarul nr. 173D/2023).

54. Prin Încheierea din 16 noiembrie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 5.545/270/2021, **Judecătoria Onești a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 și ale art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii** (Dosarul nr. 176D/2023).

55. Prin Sentința civilă nr. 605 din 27 ianuarie 2023, pronunțată în Dosarul nr. 26.238/300/2022, **Judecătoria Sectorului 2 București — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 și ale art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii** (Dosarul nr. 201D/2023).

56. Prin Decizia civilă nr. 1.048 din 25 noiembrie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 1.319/253/2021, **Tribunalul Tulcea — Secția civilă, de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 și ale art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor** (Dosarul nr. 279D/2023).

57. Prin Încheierea din 21 octombrie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 30.646/245/2021, **Judecătoria Iași — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 și ale art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii** (Dosarul nr. 293D/2023).

58. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Manuela Gornovici, Cristian Nicola, Denis Buruiian, Tribunalul București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal din oficiu, Florin Bogdan Perianu Popian, Vasile Mihoc, Alexandru Corpodean, Cezar Ferescu, Cristian Petre Diaconu, Alexandru-Cristian Pădure, Alexandru-Gabriel Botoș, Cristian Kilin, Traian Bancoș, Sorin Pasat, Dorel Felician Petrușe, Petruț Eduard Pănescu, Cătălin Marian Livadariu, Sorin Iulian Neica, Mihai Alexandru Vătășelu, Călin Budișan, Lucian Huianu Airinei, Vasile Drăgan, Dorin Nicolae Buda, Robert Mihăiță Roșu, Leonard Georgescu, Andrei-Ioan Săveanu, Ioan Baltă, Sorin Botoș, Marius Clapă, Daniel Ionuț Bodea, Constantin Cojan, Mircea Mihoc, Ioan-Tiberius Leonte, Daniel Bălan, Sorin Vasile Mădăian, Petru Neamțu, Petru Raul Pop, Ioan Daniel Samuilă, Loredana Gheorghina Pașca, Noupal Abdul Vahab, Ovidiu Cozma, Marius Ionuț Boc, Mihai Uram, Iulian Pricopie, Marian Nistor, Jozsa Krisztian Istvan, Neculai Marius Ionică, Sami Nicu Hamidreza, Cristian-Ion Niculae, Alexandru Toma Șorcaru și Marcel Bucătaru în cauze având ca obiect soluționarea cererilor introduse împotriva proceselor-verbale prin care autorii au fost sancționați contravențional cu amendă și cu suspendarea exercitării dreptului de a conduce pentru o perioadă de 30/60/90 de zile, în temeiul textelor de lege criticate.

59. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorii acesteia susțin, în esență, că, prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că instanța de judecată nu are posibilitatea de a examina proporționalitatea sancțiunii complementare a suspendării temporare a exercitării dreptului de a conduce, astfel că instanța de judecată nu mai poate aprecia, în funcție de situația de fapt concretă, asupra necesității și oportunității aplicării pedepsei complementare a suspendării dreptului de a conduce, încălcându-se astfel dreptul contravenientului la un proces echitabil în care o instanță obiectivă și imparțială să analizeze și să se pronunțe asupra tuturor „acuzățiilor” care i se aduc.

60. Se arată că pentru identificarea noțiunii autonome de „acuzăție în materie penală” prevăzută de art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit evaluarea în baza a trei criterii enunțate în Hotărârea din 8 iunie 1976, pronunțată în Cauza *Engel și alții împotriva Țărilor de Jos* și în Hotărârea din 6 octombrie 2020, pronunțată în Cauza *Giurgi împotriva României*, respectiv: calificarea faptei potrivit dreptului național, natura faptei incriminate și natura și gradul de gravitate a sancțiunii ce urmează a fi aplicată. Este unanim admis în doctrina și jurisprudența națională, spre exemplu în Decizia nr. 1.096 din 8 septembrie 2009, faptul că, în ceea ce privește contravențiile, garanțiile ce trebuie respectate se raportează la prevederile art. 6 din Convenție, aplicabile în materie penală.

61. În doctrină și în jurisprudență s-a reținut existența a trei principii aplicabile în momentul sancționării unui subiect de drept pentru nerespectarea normelor de drept contravențional, și anume principiul legalității sancțiunilor contravenționale, principiul *non bis in idem* și principiul proporționalității. Art. 5 alin. (5) și (6) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 prevede că toate sancțiunile principale și complementare aplicate unui contravenient trebuie să fie dozate în funcție de gravitatea faptei, fără deosebire între sancțiunile principale sau complementare. Aplicarea sancțiunii complementare *ope legis*, indiferent de pericolul social concret și de comportamentul contravenientului, fără o marjă de apreciere din partea agentului constator sau a instanței de judecată, încalcă cerința proporționalității restrângerii exercițiului unor drepturi. Aplicarea sancțiunii avertismentului rămâne lipsită de eficiență și substanță în cazul anterior menționat. Sancțiunea complementară ar trebui să aibă rolul de a întregi sancțiunea principală iar nu de a se transforma într-o sancțiune mai gravă decât cea principală. Potrivit principiului de drept *qui potest plus, potest minus* ar trebui ca instanța care poate înlocui sancțiunea principală a amenzii cu avertismentul să poată decide și asupra sancțiunii complementare care are rol secundar și accesoriu sancțiunii principale.

62. Având în vedere că sancțiunea complementară a suspendării dreptului de a conduce are un caracter preventiv, dar și unul punitiv similar unei sancțiuni penale, aplicarea unei astfel de sancțiuni nu se poate dispune automat, fără a putea fi supusă controlului instanței de judecată. Prin Hotărârea din 23 octombrie 1984 pronunțată în Cauza *Ozturk împotriva Germaniei* și Hotărârea din 25 august 1987 pronunțată în Cauza *Lutz împotriva Germaniei* s-a reținut, în esență, necesitatea accesului la un tribunal independent și imparțial. Prin urmare, pentru a se asigura contravenientului toate garanțiile unui proces echitabil instituite de Convenție este imperios necesar să se recunoască instanței de judecată dreptul de a aprecia asupra oportunității/proporționalității aplicării oricărei sancțiuni contravenționale, atât principală, cât și complementară.

63. Or, decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție prin care este înlăturată posibilitatea instanțelor de a analiza contestațiile contravenienților sub aspectul întinderii și proporționalității sancțiunilor aplicate reprezintă o încălcare directă a jurisprudenței menționate și a garanțiilor art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale prin prisma art. 20 din Constituție.

64. Prin interpretarea dată de Înalta Curtea de Casație și Justiție prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021 se aduce atingere prevederilor art. 126 din Constituție referitor la competența instanțelor judecătorești deoarece se îngreșește posibilitatea

acestora de a analiza proporționalitatea sancțiunii complementare aplicate cu toate că această competență este dată prin lege instanțelor de judecată.

65. Referitor la art. 53 din Constituție se observă că restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți poate avea loc numai în anumite cazuri și condiții restrictive, prevăzute în sens limitativ doar la alin. (1) și care implică și existența unei proporționalități potrivit alin. (2) în sensul restrângerii exercițiului drepturilor doar în măsura necesității într-o societate democratică, astfel că efectele și restrângerile aduse prin decizia antereferită nu se circumscriu exigențelor impuse de textul constituțional amintit. În acest sens, făcând o paralelă cu sfera dreptului penal, autorii arată că prin Hotărârea din 17 decembrie 2004 pronunțată în Cauza *Cumpănă și Mazăre împotriva României* s-a statuat că aplicarea automată a pedepsei complementare a interzicerii timp de un an a exercitării profesiei de către un jurnalist a adus o încălcare a prevederilor art. 10 din Convenție deoarece aplicarea automată a pedepsei complementare nu corespundea unei nevoi sociale imperioase, fiind disproporționată față de nevoia restrângerii dreptului de exercitare a profesiei timp de un an.

66. Se critică, de asemenea, paragraful 45 din Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, potrivit căruia suspendarea exercitării dreptului de a conduce se aplică în mod obligatoriu cu titlu de sancțiune complementară oricărei persoane căreia i s-a aplicat o sancțiune contravențională principală — amendă sau avertisment. Autorul care formulează această critică arată că, în opinia sa, art. 100 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 nu reglementează aplicarea sancțiunii principale a avertismentului, ci exclusiv a sancțiunii principale a amenzii alături de sancțiunea complementară a suspendării exercitării dreptului de a conduce.

67. Or, prin decizia antereferită, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii face referire la „sancțiunea contravențională principală” fără a circumstanța la amendă, astfel că aceasta completează legea prin adăugarea sancțiunii principale a avertismentului — neprevăzută de art. 100 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 — alături de sancțiunea complementară a suspendării exercitării dreptului de a conduce.

68. Această completare a legii prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii are ca efect încălcarea principiului echilibrului și separației puterilor în stat și a supremației legii, respectiv a art. 1 alin. (4) și (5) din Constituție.

69. Autorii fac referire la opinia exprimată de Școala Doctorală a Facultății de Drept din cadrul Universității de Vest din Timișoara, reținută în Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, în sensul că instanța investită cu soluționarea plângerii contravenționale formulate împotriva unui proces-verbal de contravenție, prin care s-a aplicat sancțiunea complementară a suspendării temporare a dreptului de a conduce are posibilitatea să examineze proporționalitatea acestei sancțiuni complementare și că ori de câte ori se aplică sancțiunea amenzii contravenționale, în mod obligatoriu, se aplică și sancțiunea complementară a suspendării dreptului de a conduce. *Per a contrario*, dacă sancțiunea amenzii este înlocuită cu sancțiunea avertismentului, instanța va înlătura sancțiunea complementară a suspendării temporare a dreptului de a conduce.

70. Cu toate acestea, arată autorii, Înalta Curte de Casație și Justiție s-a limitat la a face trimitere la propria jurisprudență (și anume la Decizia nr. 8 din 19 martie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii), și, pornind de la acest raționament eronat (prin asimilarea unui element comparativ diferit), a pronunțat Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021 prin care încalcă prevederile constituționale invocate. De asemenea, Înalta Curte de Casație și Justiție face trimiteri la Decizia Curții Constituționale nr. 732 din 20 noiembrie 2018, însă, deși

menționează posibilitatea instanței de a analiza inclusiv temeinicia fiecărei sancțiuni în parte, raționamentul final vizează doar legalitatea și temeinicia procesului-verbal, iar nu și a sancțiunii aplicate prin acesta.

71. Or, Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii este neconstituțională, deoarece ignoră jurisprudența Curții Constituționale, încalcă accesul liber la justiție, creează discriminări, duce în derizoriu dreptul la un proces echitabil, ignoră supremația legii și preeminența dreptului internațional. În acest sens, citând din decizia menționată, autorii excepției de neconstituționalitate susțin că Înalta Curte de Casație și Justiție a utilizat raționamentul neconstituțional prin asimilarea între ele a două noțiuni diametral opuse: proporționalitatea aplicării sancțiunii complementare, în limitele prevăzute de lege și proporționalitatea duratei sancțiunii. Într-adevăr, se poate argumenta că perioadele de timp sunt stabilite de legiuitor, iar agentul constatat sau instanța de judecată nu poate interveni în scopul diminuării duratei, însă a considera că instanța de judecată nu va putea înlătura o sancțiune restrictivă de drepturi pe calea controlului exercitat duce la încălcarea supremației legii, negarea accesului la justiție, încălcarea dreptului la un proces echitabil, crearea de situații discriminatorii între contravenienții (asimilabili suspecților/inculpaților) și inculpații din proceduri penale în care se dispun măsuri preventive, precum și încălcarea principiului potrivit căruia justiția se realizează doar prin intermediul instanțelor judecătorești și doar în numele legii.

72. Se arată, de asemenea, că prin Decizia Curții Constituționale nr. 197 din 9 aprilie 2019 s-a admis o excepție de neconstituționalitate în legătură cu aplicarea obligatorie a sancțiunilor complementare prevăzute de Codul silvic, indiferent de sancțiunea contravențională principală (avertisment sau amendă) și s-a reținut, în esență, că sancțiunea contravențională trebuie să treacă prin filtrul proporționalității și oportunității neputând fi admise sancțiunile de drept. De asemenea, se mai arată că interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii textelor de lege criticate este contrară și celor reținute în Decizia Curții Constituționale nr. 732 din 20 noiembrie 2018.

73. Judecătoria Caracal (dosarele nr. 2.515D/2021 și nr. 2.575D/2022), Judecătoria Reghin (Dosarul nr. 3.703D/2021), Tribunalul Cluj — Secția mixtă de contencios administrativ și fiscal, de conflicte de muncă și asigurări sociale (dosarele nr. 3.806D/2021 și nr. 965D/2022), Judecătoria Sectorului 1 București — Secția a II-a civilă (Dosarul nr. 3.828D/2021), Judecătoria Satu Mare — Secția civilă (Dosarul nr. 964D/2022), Curtea de Apel Cluj — Secția a III-a contencios administrativ și fiscal (Dosarul nr. 1.129D/2022), Tribunalul Vâlcea — Secția a II-a civilă (Dosarul nr. 1.639D/2022), Judecătoria Roșiori de Vede (Dosarul nr. 1.895D/2022), Judecătoria Baia Mare — Secția civilă (Dosarul nr. 2.209D/2022), Judecătoria Satu Mare — Secția civilă (Dosarul nr. 2.303D/2022), Tribunalul Satu Mare — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal (dosarele nr. 2.643D/2022 și nr. 172D/2023), Tribunalul Galați — Secția contencios administrativ și fiscal (Dosarul nr. 2.653D/2022), Tribunalul Vaslui — Secția civilă (Dosarul nr. 14D/2023), Tribunalul Iași — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal (Dosarul nr. 173D/2023) și Judecătoria Onești (Dosarul nr. 176D/2023) apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, deoarece instanțele au posibilitatea să individualizeze sancțiunile principale, iar sancțiunea complementară privind suspendarea exercitării dreptului de a conduce este deja dozată de legiuitor în funcție de gravitatea faptei săvârșite de contravenient. Acesta are dreptul de a contesta procesul-verbal în fața unei instanțe astfel că nu este încălcat dreptul său la un proces echitabil.

74. Judecătoria Sectorului 3 București — Secția civilă (Dosarul nr. 3.018D/2021), Tribunalul București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal (Dosarul nr. 3.348D/2021),

Judecătoria Sectorului 2 București — Secția civilă (dosarele nr. 934D/2022 și nr. 201D/2023), Tribunalul Cluj — Secția mixtă de contencios administrativ și fiscal, de conflicte de muncă și asigurări sociale (dosarele nr. 965D/2022 și nr. 2.087D/2022), Judecătoria Cluj-Napoca — Secția civilă (Dosarul nr. 1.291D/2022), Judecătoria Roman (dosarele nr. 1.731D/2022 și nr. 62D/2023), Tribunalul Bacău — Secția a II-a civilă și de contencios administrativ și fiscal (Dosarul nr. 1.755D/2022), Judecătoria Onești (Dosarul nr. 2.199D/2022), Judecătoria Sectorului 1 București — Secția a II-a civilă (Dosarul nr. 2.236D/2022), Tribunalul București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal (Dosarul nr. 2.246D/2022), Judecătoria Dragomirești (dosarele nr. 2.402D/2022 și nr. 2.403D/2022), Judecătoria Piatra-Neamț — Secția civilă (Dosarul nr. 2.404D/2022), Tribunalul Alba — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ, fiscal și insolvență (Dosarul nr. 2.481D/2022), Tribunalul Neamț — Secția I civilă și de contencios administrativ (dosarele nr. 2.552D/2022 și nr. 60D/2023), Tribunalul Tulcea — Secția civilă de contencios administrativ și fiscal (Dosarul nr. 45D/2023), Judecătoria Iași — Secția civilă (Dosarul nr. 293D/2023) apreciază că excepția de neconstituționalitate este întemeiată deoarece sancțiunea complementară a suspendării exercitării dreptului de a conduce ar trebui individualizată în temeiul art. 5 alin. (5) și art. 34 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001. Or, prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii s-a înlăturat dreptul instanței de judecată de a se pronunța asupra proporționalității unei sancțiuni contravenționale complementare, fără ca această limitare să reiasă din interpretarea dispozițiilor legale.

75. Tribunalul Maramureș — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal (Dosarul nr. 623D/2022), Judecătoria Beiuș (dosarele nr. 1.338D/2022, nr. 2.479D/2022, nr. 2.779D/2022 și nr. 17D/2023), Tribunalul Satu Mare — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal (Dosarul nr. 2.198D/2022), Judecătoria Hațeg (Dosarul nr. 2.482D/2022), Judecătoria Târgu Lăpuș (Dosarul nr. 2.766D/2022), Judecătoria Oradea — Secția civilă (Dosarul nr. 2.780D/2022), Tribunalul Gorj — Secția contencios administrativ și fiscal (Dosarul nr. 2.826D/2022) și Tribunalul Tulcea — Secția civilă, de contencios administrativ și fiscal (Dosarul nr. 279D/2023) nu și-au exprimat opinia asupra excepției de neconstituționalitate, contrar dispozițiilor art. 29 alin. (4) din Legea nr. 47/1992.

76. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actele de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

77. Guvernul a transmis punctul său de vedere în Dosarul nr. 934D/2022 în care apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, arătând că interpretarea oferită prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii nu contravine dispozițiilor constituționale privind dreptul la un proces echitabil, deoarece petentul are posibilitatea de a se adresa instanței de judecată pentru ca aceasta să analizeze legalitatea și temeinicia procesului-verbal contestat. De asemenea, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reținut că dreptul de a conduce autovehicule nu face parte din categoria drepturilor constituționale, astfel că reglementările criticate nu restrâng exercițiul unor drepturi constituționale ci prevăd sancționarea unor fapte de încălcare a legii care pun în pericol siguranța circulației rutiere. Sunt invocate considerentele de principiu ale Deciziei Curții Constituționale nr. 732 din 20 noiembrie 2018.

78. Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului nu au transmis punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

CURTEA,

examinând actele de sesizare, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, susținerile apărătorului prezent, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

79. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

80. **Obiectul excepției de neconstituționalitate**, astfel cum este menționat în încheierile de sesizare, vizează una sau mai multe dintre dispozițiile cuprinse în dispozițiile art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 670 din 3 august 2006, cu modificările și completările ulterioare, coroborate cu art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 410 din 25 iulie 2001, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii.

81. În mai multe dosare (spre exemplu dosarele nr. 2.515D/2021, nr. 3.828D/2021, nr. 2.236D/2022 și nr. 2.482D/2022) autorii excepției au invocat, printre alte articole, excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (6) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, deși art. 5 alin. (6) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 nu a făcut obiectul interpretării prin decizia menționată. Întrucât critica de neconstituționalitate vizează interpretarea dată prin decizia anterioară (sub aspectul nerespectării principiului proporționalității), Curtea va reține ca obiect al excepției dispozițiile art. 5 alin. (5) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii.

82. De asemenea, în dosarele în care instanțele de judecată au sesizat dintr-o eroare materială cu dispozițiile art. 109 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 în loc de art. 109 alin. (9) din acest act normativ, precum și în dosarele în care instanțele au sesizat cu textele de lege supuse controlului fără a mai preciza că acestea sunt criticate în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, Curtea va reține că obiectul excepției îl constituie dispozițiile art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, coroborate cu prevederile art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii. Aceasta deoarece dezlegarea dată problemelor de drept judecate prin deciziile pronunțate în recursurile în interesul legii este obligatorie potrivit art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă, iar criticile de neconstituționalitate vizează tocmai interpretarea dată prin decizia anterioară.

83. Dispozițiile criticate din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 au fost modificate și completate prin Ordonanța Guvernului nr. 1/2022 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 89 din 28 ianuarie 2022, fără a se modifica soluția legislativă criticată de autorul excepției de neconstituționalitate.

84. Textele criticate din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 au următorul cuprins:

— Art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b): „(1) *Sancțiunile contravenționale complementare au ca scop înlăturarea unei stări de pericol și preîntâmpinarea săvârșirii altor fapte interzise*

de lege și se aplică prin același proces-verbal prin care se aplică și sancțiunea principală a amenzii sau avertismentului.

(2) *Sancțiunile contravenționale complementare sunt următoarele: [...] b) suspendarea exercitării dreptului de a conduce, pe timp limitat;”;*

— Art. 100 alin. (3): „*Constituie contravenție și se sancționează cu amenda prevăzută în clasa a II-a de sancțiuni și cu aplicarea sancțiunii contravenționale complementare a suspendării exercitării dreptului de a conduce pentru o perioadă de 30 de zile săvârșirea de către conducătorul de autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai a următoarelor fapte: (...)*

— Art. 101 alin. (3): „*Constituie contravenție și se sancționează cu amenda prevăzută în clasa a III-a de sancțiuni și cu aplicarea sancțiunii contravenționale complementare a suspendării dreptului de a conduce pentru o perioadă de 60 de zile săvârșirea de către conducătorul de autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai a următoarelor fapte: (...)*

— Art. 102 alin. (3): „*Constituie contravenție și se sancționează cu amenda prevăzută în clasa a IV-a de sancțiuni și cu aplicarea sancțiunii complementare a suspendării exercitării dreptului de a conduce pentru o perioadă de 90 de zile săvârșirea de către conducătorul de autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai a următoarelor fapte: (...)*

— Art. 109 alin. (9): „*Prevederile prezentei ordonanțe de urgență referitoare la contravenții se completează cu cele ale Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare, dacă prin prezenta ordonanță de urgență nu se dispune altfel.*”

85. Dispozițiile criticate din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 au următorul cuprins:

— Art. 5 alin. (5): „*Sancțiunea stabilită trebuie să fie proporțională cu gradul de pericol social al faptei săvârșite.*”

— Art. 21 alin. (3): „*Sancțiunea se aplică în limitele prevăzute de actul normativ și trebuie să fie proporțională cu gradul de pericol social al faptei săvârșite, ținându-se seama de împrejurările în care a fost săvârșită fapta, de modul și mijloacele de săvârșire a acesteia, de scopul urmărit, de urmarea produsă, precum și de circumstanțele personale ale contravenientului și de celelalte date înscrise în procesul-verbal.*”

— Art. 34 alin. (1): „*Instanța competentă să soluționeze plângerea, după ce verifică dacă aceasta a fost introdusă în termen, ascultă pe cel care a făcut-o și pe celelalte persoane citate, dacă aceștia s-au prezentat, administrează orice alte probe prevăzute de lege, necesare în vederea verificării legalității și temeiniciei procesului-verbal, și hotărăște asupra sancțiunii, despăgubirii stabilite, precum și asupra măsurii confiscării. Dispozițiile art. 236¹ și ale art. 405 din Codul de procedură civilă nu sunt aplicabile.*”

86. Prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 608 din 18 iunie 2021, s-au stabilit următoarele: „În interpretarea dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare, coroborate cu prevederile art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare, instanța de judecată, investită cu soluționarea plângerii contravenționale formulate împotriva unui proces-verbal de contravenție, prin care s-a aplicat sancțiunea complementară a suspendării temporare a exercitării dreptului de a conduce un autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai, nu are posibilitatea să examineze proporționalitatea acestei sancțiuni complementare.”

87. În opinia autorilor excepției de neconstituționalitate, prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 1 alin. (3) privind statul de drept, art. 1 alin. (4)

privind principiul separației și echilibrului puterilor în cadrul democrației constituționale, art. 1 alin. (5) privind principiul legalității, în componența referitoare la calitatea legii, art. 11 privind dreptul internațional și dreptul intern, art. 16 — *Egalitatea în fața legii*, art. 20 — *Tratatul internațional privind drepturile omului*, art. 21 — *Accesul liber la justiție*, art. 24 — *Dreptul la apărare*, art. 53 — *Restrângerea exercitării unor drepturi sau al unor libertăți*, art. 124 — *Înfăptuirea justiției* și art. 126 — *Instanțele judecătorești* precum și art. 6 — *Dreptul la un proces echitabil* din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. De asemenea, sunt invocate prevederile art. 49 privind principiile legalității și proporționalității infracțiunilor și pedepselor din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, ale art. 6 paragraful 1 privind dreptul la un proces echitabil, art. 13 privind dreptul la un recurs efectiv și ale art. 14 privind interzicerea discriminării din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

88. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că s-a mai pronunțat asupra dispozițiilor criticate în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, respingând excepția de neconstituționalitate ca neîntemeiată, prin Decizia nr. 344 din 9 iulie 2024, nepublicată*) în Monitorul Oficial al României, Partea I, la data pronunțării prezentei decizii, criticile autorilor fiind similare celor din prezenta cauză.

89. În esență, prin Decizia nr. 344 din 9 iulie 2024, Curtea a reținut că în materia contravențiilor, Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 reprezintă „legea generală” (a se vedea Decizia nr. 404 din 21 septembrie 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1092 din 14 noiembrie 2022, paragraful 32). Acest act normativ stabilește, în mod generic, principiile care stau la baza reglementării contravențiilor. În art. 5 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 este prevăzută posibilitatea reglementării unor alte tipuri de sancțiuni contravenționale principale și complementare prin „legi speciale”. O astfel de „lege specială” este Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 care, potrivit art. 109 alin. (9) din acest act normativ, se completează cu prevederile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 — „lege generală”, sub condiția ca Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 să nu dispună altfel.

90. Analizând structura art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3) și art. 102 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, Curtea a observat că aceasta este similară în sensul că textele menționate prevăd sancționarea faptelor enumerate la literele corespondente cu sancțiunea principală a amenzii aferente claselor a II-a, a III-a și a IV-a de sancțiuni și cu sancțiunea complementară a suspendării exercitării dreptului de a conduce pentru o perioadă de 30/60/90 de zile.

91. Cu referire la critica de neconstituționalitate potrivit căreia instanța nu poate diminua sau înlătura numărul de zile pentru care se dispune aplicarea sancțiunii complementare ceea ce aduce atingere dreptului la un proces echitabil deoarece contravențiile se circumscriu noțiunii de „acuzatie în materie penală”, Curtea a constatat că jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în ceea ce privește calificarea contravențiilor ca „acuzatie în materie penală” a variat în funcție de circumstanțele cauzelor în care a fost sesizată.

92. Curtea Constituțională a receptat, în jurisprudența sa, conceptele dezvoltate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și a considerat că garanțiile dreptului la un proces echitabil aplicabile în materie penală trebuie să se aplice ori de câte ori fapta imputabilă are „conotație penală”, spre exemplu, în materia sancțiunilor contravenționale. Astfel, prin Decizia nr. 404 din 21 septembrie 2022, precitată, paragraful 53, Curtea Constituțională a reținut că legislația contravențională din România intră sub incidența prevederilor art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 197 din 13 mai 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 545

din 29 iulie 2003), iar aplicarea sancțiunilor contravenționale, respectiv sancționarea propriu-zisă a subiectului de drept pentru nesocotirea normelor de drept contravențional, are loc cu respectarea unor principii similare celor aplicabile sancțiunilor de drept penal (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 152 din 6 mai 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 387 din 13 mai 2020, paragraful 122).

93. Având în vedere calificarea contravențiilor reglementate prin art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3) și art. 102 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 drept „acuzatie în materie penală”, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, precum și legislația contravențională internă și jurisprudența Curții Constituționale, s-a reținut că principiul legalității sancțiunilor contravenționale, principiul proporționalității sancțiunilor contravenționale și principiul unicității aplicării sancțiunilor contravenționale (*non bis in idem*) trebuie avute în vedere atât în procesul de legiferare, cât și în cel de aplicare a legii de către instanțele de drept comun. Dintre aceste principii, în cauzele în care Curtea Constituțională a fost sesizată sunt relevante principiul legalității și cel al proporționalității.

94. Primul dintre principiile menționate este principiul legalității sancțiunilor contravenționale. Astfel, Parlamentul este liber să decidă cu privire la reglementarea domeniului contravențional, în virtutea prevederilor art. 61 alin. (1) din Constituție, în calitate de unică autoritate legiuitoare a țării. Materia contravențională este guvernată de principiul legalității sancțiunii întrucât, potrivit art. 2 și 3 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, se pot stabili și sancționa contravenții în toate domeniile de activitate prin legi, ordonanțe sau hotărâri ale Guvernului, iar actele normative prin care se stabilesc contravenții vor cuprinde descrierea faptelor ce constituie contravenții și sancțiunea ce urmează să se aplice pentru fiecare dintre acestea.

95. Cu privire la principiul legalității sancțiunii în materie penală, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat, în jurisprudența sa, că această cerință este îndeplinită atunci când un justițiabil are posibilitatea de a cunoaște, din însuși textul normei juridice pertinente, la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe și în urma obținerii unei asistențe judiciare adecvate, care sunt actele și omisiunile ce pot angaja răspunderea sa penală și care este pedeapsa pe care o riscă în virtutea acestora (a se vedea Hotărârea din 15 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza *Cantoni împotriva Franței*, paragraful 29, Hotărârea din 22 iunie 2000, pronunțată în Cauza *Coëme și alții împotriva Belgiei*, paragraful 145, Hotărârea din 7 februarie 2002, pronunțată în Cauza *E.K. împotriva Turciei*, paragraful 51, Hotărârea din 29 martie 2006, pronunțată în Cauza *Achour împotriva Franței*, paragrafele 41 și 42, Hotărârea din 24 mai 2007, pronunțată în Cauza *Dragotoni și Militaru-Pidhorni împotriva României*, paragrafele 33 și 34).

96. Analizând dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002, prin raportare la cele anterior menționate, Curtea a reținut că acestea reglementează faptele contravenționale din domeniul circulației pe drumurile publice, iar textele care formează obiectul excepției de neconstituționalitate cuprind descrierea faptelor și sancțiunile aplicabile, respectiv sancțiunea principală a amenzii și sancțiunea complementară a suspendării exercitării dreptului de a conduce. Prin urmare, Curtea a reținut că principiul legalității este respectat în această materie.

97. În ceea ce privește paralela cu sfera dreptului penal și invocarea Hotărârii din 17 decembrie 2004, pronunțată în Cauza *Cumpănă și Mazăre împotriva României*, Curtea Constituțională a observat că motivele pe care s-a întemeiat Hotărârea din 17 decembrie 2004, pronunțată în Cauza *Cumpănă și Mazăre împotriva României*, nu sunt aplicabile *mutatis mutandis* în cauzele în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

98. În ceea ce privește critica referitoare la încălcarea dreptului la un proces echitabil prin dispozițiile criticate, din perspectiva faptului că împiedică instanțele de judecată să individualizeze sancțiunea complementară a suspendării dreptului de a conduce, Curtea a constatat că aceasta nu poate

*) Decizia Curții Constituționale nr. 344 din 9 iulie 2024 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 30 din 15 ianuarie 2025.

fi primită. Așa cum a reținut Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, paragraful 70, reducerea de către instanță a perioadei suspendării dreptului de a conduce nu poate interveni ca modalitate de individualizare judiciară a sancțiunii, aplicarea unei alte durate de timp decât cea prevăzută de lege pentru clasa de contravenții în care se încadrează fapta echivalând cu încălcarea principiului *nulla poena sine lege* (principiul legalității), care operează și în materie contravențională, așa cum s-a reținut la paragrafele anterioare. Mai mult, reglementarea sancțiunilor contravenționale complementare, atât sub aspectul instituirii, cât și al duratei, este pe deplin justificată din perspectiva interesului general ocrotit (a se vedea Decizia nr. 693 din 31 octombrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 36 din 20 ianuarie 2020, paragraful 21).

99. Prin urmare, Curtea a reținut că instanțele judecătorești nu pot diminua sau înlătura, în cadrul soluționării plângerii contravenționale, durata sancțiunii contravenționale complementare a suspendării exercițiului dreptului de a conduce deoarece legiuitorul a prevăzut o individualizare legală a pedepsei complementare, stabilind o durată fixă, dozată gradual la 30/60/90 de zile, în funcție de pericolul social al faptelor, ceea ce respectă principiul legalității sancțiunilor contravenționale.

100. Potrivit principiului proporționalității, toate sancțiunile principale sau complementare aplicate contravenientului trebuie să fie dozate în funcție de gravitatea faptei. Curtea a observat că acest din urmă principiu își găsește corespondent în dispozițiile art. 5 alin. (5) și (6) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, potrivit cărora sancțiunea stabilită trebuie să fie proporțională cu gradul de pericol social al faptei săvârșite și sancțiunile complementare se aplică în funcție de natura și de gravitatea faptei. Curtea a subliniat că principiul proporționalității este apropiat principiului oportunității, acesta din urmă trebuind să fie respectat în aplicarea sancțiunilor contravenționale principale și complementare în vederea atingerii scopului represiv și preventiv al sancțiunii contravenționale (a se vedea Decizia nr. 197 din 9 aprilie 2019, precitată, paragraful 31, și Decizia nr. 220 din 20 aprilie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 540 din 16 iunie 2023, paragrafele 20 și 21).

101. Curtea a observat că, având în vedere imperativul asigurării ordinii și siguranței circulației pe drumurile publice, legiuitorul a considerat oportun ca în această materie să stabilească o corelare între gradul de pericol social al faptei contravenționale și durata sancțiunii complementare, adică a realizat o individualizare legală a sancțiunii nu prin stabilirea unor criterii, ci prin adecvarea sancțiunii la pericolul social, adică o determinare strictă, iar nu relativă a duratei sancțiunii complementare. Așadar, cu privire la sancțiunea complementară a suspendării exercitării dreptului de a conduce, legiuitorul a prevăzut o durată fixă/determinată care crește gradual, respectiv 30/60/90 de zile, adecvată gradului de pericol social al faptelor, fără ca instanțele judecătorești să o poată diminua sau înlătura în cadrul judecării plângerii contravenționale (cu excepția cazului în care se anulează procesul-verbal de stabilire și sancționare a contravenției).

102. Cu privire la proporționalitatea sancțiunii principale a amenzii reglementate de art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3) și art. 102 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, Curtea a observat că această sancțiune poate fi aplicată între un minim și un maxim, respectându-se proporționalitatea sancțiunii cu gradul de pericol social al faptei. Astfel, potrivit art. 98 alin. (2)-(4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, contravențiilor prevăzute de acest act normativ li se stabilesc clase de sancțiuni cărora le corespunde un număr de puncte-amendă, în funcție de gravitatea faptelor și de pericolul social pe care acestea îl prezintă, textele de lege supuse controlului făcând trimitere la clasa a II-a — 4 sau 5 puncte-amendă; clasa a III-a — de la 6 la 8 puncte-amendă și clasa a IV-a — de la 9 la 20 de puncte-amendă, punctele-amendă având o valoare fixă stabilită prin același articol anterior menționat din ordonanță de urgență.

103. Cu privire la proporționalitatea sancțiunii complementare a suspendării exercitării dreptului de a conduce prevăzute de art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3) și art. 102 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, Curtea a reținut că aceasta trebuie analizată din două perspective: prima impusă de legea internă, cea de-a doua conturată în practica Curții Europene a Drepturilor Omului.

104. Prima perspectivă, cea impusă de legea internă, privește obligația respectării art. 5 alin. (5) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 — norma generală în materia contravențiilor care instituie principiul proporționalității, și anume proporționalitatea duratei suspendării exercitării dreptului de a conduce cu gradul de pericol social al faptei săvârșite. Cu privire la acest aspect, Curtea a observat la paragrafele precedente că, în materia specială a circulației pe drumurile publice, legiuitorul a grupat anumite fapte contravenționale pe care le-a considerat ca având același grad de pericol social și a dozat durata suspendării dreptului de a conduce la 30/60/90 de zile, corespunzător fiecărei categorii de fapte contravenționale.

105. Cea de-a doua perspectivă a proporționalității unei sancțiuni contravenționale este cea analizată în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. Atunci când s-au analizat criteriile pentru calificarea faptei ca fiind „acuzatie în materie penală”, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a examinat și proporționalitatea gradului de severitate a sancțiunii, sub două aspecte: durata limitată a măsurii suspendării dreptului de a conduce în timp și consecințele acestei măsuri asupra autorilor (a se vedea Decizia de admisibilitate din 28 iunie 2011, pronunțată în Cauza *Ioan Pop împotriva României*, paragraful 26, și Hotărârea din 28 octombrie 1999, pronunțată în Cauza *Escoubet împotriva Belgiei*, paragraful 38).

106. Analizând cele două perspective ale proporționalității sancțiunii complementare a suspendării exercitării dreptului de a conduce, sancțiune prevăzută de art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, Curtea reținut că durata suspendării exercițiului dreptului de a conduce este limitată în mod rezonabil de legiuitor la 30/60/90 de zile în funcție de contravenția săvârșită, prin raportare la gradul de pericol social al acesteia, iar după epuizarea intervalului de timp, contravenientii își vor exercita din nou dreptul de a conduce.

107. În concluzie, Curtea a reținut că dispozițiile criticate, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, nu contravin dispozițiilor constituționale ale art. 1 alin. (5), ale art. 21 alin. (3) și nici celor ale art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Reglementarea duratei fixe a sancțiunii complementare a suspendării exercitării dreptului de a conduce care crește gradual este adecvată la gravitatea faptelor săvârșite, astfel că dispozițiile criticate respectă principiul proporționalității sancțiunii.

108. Curtea a reținut că nici critica privind încălcarea art. 124 din Legea fundamentală nu este întemeiată deoarece, în activitatea de judecată, judecătorii nu sunt independenți față de lege. Cu alte cuvinte, judecătorul nu creează legea, ci o aplică la speța concretă. Organul legislativ, emitent al normei juridice, poate fi însă mai restrictiv ori poate prefera, ținând seama de diversitatea și complexitatea relațiilor sociale, o redactare generală a legii (a se vedea Decizia nr. 711 din 27 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 913 din 9 decembrie 2015, paragraful 42, și Decizia nr. 666 din 30 octombrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 305 din 19 aprilie 2019, paragraful 35).

109. Curtea a constatat că, în domeniul circulației pe drumurile publice, legiuitorul a optat pentru o individualizare legală, stabilind durata exactă a sancțiunii complementare a suspendării temporare a exercitării dreptului de a conduce, fără a stabili limite minime și maxime în cadrul cărora judecătorul să realizeze o individualizare judiciară a sancțiunilor complementare. Or, exercitarea acestei competențe constituționale de către legiuitor nu afectează activitatea de înfăptuire a justiției care,

potrivit dispozițiilor art. 124 alin. (1) din Constituție, se realizează în numele legii. Legiuitorul stabilește, în funcție de interesele generale ale societății, o individualizare legală a sancțiunilor complementare, judecătorul neputându-se transforma în legiuitor (a se vedea, *ad similes*, Decizia nr. 101 din 17 februarie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 295 din 24 martie 2021, paragraful 69). Instanțele de judecată, în procesul de interpretare și aplicare a legii, trebuie să aplice prevederile actelor normative așa cum acestea au fost edictate de legiuitor, fără a putea modifica cuprinsul acestora. Pentru aceste motive nu se poate reține încălcarea principiului separației și echilibrului puterilor în stat.

110. Totodată, Curtea a reținut că nici critica privind încălcarea art. 126 din Constituție nu este întemeiată. Interpretarea dată textelor de lege prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, concretizează atribuția Înaltei Curți de Casație și Justiție de a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, atribuție stabilită la nivel constituțional prin art. 126 alin. (3), iar la nivel legal, potrivit materiei în care a fost pronunțată, de art. 514 și următoarele din Codul de procedură civilă. Pentru motivele expuse la paragrafele anterioare și având în vedere că durata fixă a sancțiunilor complementare a fost stabilită prin lege, nu se poate susține că interpretarea dată de Înalta Curte de Casație și Justiție prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021 îngrădește posibilitatea instanțelor de a analiza proporționalitatea sancțiunii complementare.

111. Curtea a reținut că nici critica privind încălcarea art. 53 din Constituție nu poate fi primită deoarece, așa cum a statuat în mod constant în jurisprudența sa, dreptul de a conduce autovehicule/vehicule nu este un drept fundamental (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr. 304 din 12 mai 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 615 din 11 august 2016, paragraful 17, Decizia nr. 430 din 4 iulie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 820 din 9 octombrie 2019, paragraful 24, și Decizia nr. 374 din 3 iunie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 948 din 5 octombrie 2021, paragraful 15). Astfel, fără a aduce atingere art. 53 din

Constituție, normele legale criticate nu restrâng exercițiul unor drepturi fundamentale, ci prevăd sancționarea unor fapte de încălcare a legii care pun în pericol siguranța circulației rutiere, în scopul prevăzut încă din primul articol al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002, respectiv asigurarea desfășurării fluente și în siguranță a circulației pe drumurile publice, precum și ocrotirea vieții, integrității corporale și a sănătății persoanelor participante la trafic sau aflate în zona drumului public. Pe de altă parte, norma constituțională prevede, între alte situații, că exercițiul unor drepturi poate fi restrâns și pentru apărarea drepturilor și a libertăților cetățenilor (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 891 din 15 decembrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 199 din 1 martie 2021, paragraful 20).

112. În final, referitor la critica potrivit căreia legiuitorul nu a prevăzut posibilitatea înlăturării pedepsei complementare a suspendării exercitării dreptului de a conduce atunci când, în cadrul soluționării plângerii contravenționale, instanța judecătorească înlocuiește pedeapsa principală a amenzii cu cea a avertismentului, Curtea a constatat că aceasta este o problemă de legiferare — prin completarea legii cu o prevedere care să reglementeze această situație —, iar nu de constituționalitate.

113. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să schimbe jurisprudența Curții Constituționale, atât soluția, cât și considerentele cuprinse în decizia menționată își păstrează valabilitatea și în cauza de față.

114. În final Curtea reține că dispozițiile art. 49 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene nu sunt aplicabile în cauză deoarece acestea reglementează cu privire la principiile legalității și proporționalității infracțiunilor și pedepselor și că, autorii excepției, nu au arătat în ce mod dispozițiile criticate, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, ar aduce atingere principiilor constituționale ale egalității în fața legii, dreptului la apărare și nici art. 13 și 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

115. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1-3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Manuela Gornoviceanu, Cristian Nicola, Denis Buruiian, Tribunalul București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal din oficiu, Bogdan Florin Perianu Popian, Vasile Mihoc, Alexandru Corpodean, Cezar Ferescu, Cristian Petre Diaconu, Alexandru-Cristian Pădure, Alexandru-Gabriel Botoș, Cristian Kilin, Traian Bancoș, Sorin Pasat, Dorel Felician Petrușe, Petruț Eduard Pănescu, Cătălin Marian Livadariu, Sorin Iulian Neica, Mihai Alexandru Vătășelu, Călin Budișan, Lucian Huianu Airinei, Vasile Drăgan, Dorin Nicolae Buda, Robert Mihăiță Roșu, Leonard Georgescu, Andrei-Ioan Săveanu, Ioan Botoș, Marius Clapă, Daniel Ionuț Bodea, Constantin Cojan, Mircea Mihoc, Ioan-Tiberius Leonte, Daniel Bălan, Sorin Vasile Mădăian, Petru Neamțu, Petru Raul Pop, Ioan Daniel Samuilă, Loredana Gheorghina Pașca, Noupchal Abdul Vahab, Ovidiu Cozma, Marius Ionuț Boc, Mihai Uram, Iulian Pricopie, Marian Nistor, Jozsa Krisztian Istvan, Neculai Marius Ionică, Sami Nicu Hamidreza, Cristian-Ion Niculae, Alexandru Toma Șorcaru și Marcel Bucătaru în dosarele nr. 784/207/2021 și nr. 2.218/207/2022 ale Judecătoriei Caracal, Dosarul nr. 8.281/301/2021 al Judecătoriei Sectorului 3 București — Secția civilă, în dosarele nr. 30.548/302/2019, nr. 14.098/303/2020 și nr. 30.718/299/2021 ale Tribunalului București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal, în Dosarul nr. 1.166/289/2021 al Judecătoriei Reghin, în dosarele nr. 697/235/2020, nr. 3.977/211/2020 și nr. 1.895/235/2021 ale Tribunalului Cluj — Secția mixtă de contencios administrativ și fiscal, de conflicte de muncă și asigurări sociale, în dosarele nr. 24.758/299/2021 și nr. 51.456/299/2021 al Judecătoriei Sectorului 1 București — Secția a II-a civilă, în Dosarul nr. 9.772/182/2020 al Tribunalului Maramureș — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, în dosarele nr. 15.719/300/2021 și nr. 26.238/300/2022 al Judecătoriei Sectorului 2 București — Secția civilă, în dosarele nr. 7.235/296/2021 și nr. 3.914/296/2022 ale Judecătoriei Satu Mare — Secția civilă, în Dosarul nr. 3.740/307/2019/a1 al Curții de Apel Cluj — Secția a III-a contencios administrativ și fiscal, în Dosarul nr. 17.431/211/2021 al Judecătoriei Cluj-Napoca — Secția civilă, în dosarele nr. 442/187/2022, nr. 232/187/2022, nr. 1.802/187/2022 și nr. 842/187/2022 ale Judecătoriei Beiuș, în Dosarul nr. 8.404/288/2021 al Tribunalului Vâlcea — Secția a II-a civilă, în dosarele nr. 3.903/291/2021 și nr. 397/291/2022 ale Judecătoriei Roman, în Dosarul nr. 2.661/260/2021 al Tribunalului Bacău — Secția a II-a civilă și de contencios administrativ și fiscal, în Dosarul nr. 1.350/292/2022 al Judecătoriei Roșiori de Vede, în dosarele nr. 3.672/866/2019, nr. 4.399/296/2022 și nr. 378/296/2022

ale Tribunalului Satu Mare — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, în dosarele nr. 1.785/270/2022 și nr. 5.545/270/2021 ale Judecătorei Onești, în Dosarul nr. 6.081/182/2021 al Judecătorei Baia Mare — Secția civilă, în dosarele nr. 817/224/2021 și nr. 135/224/2022 ale Judecătorei Dragomirești, în Dosarul nr. 3.581/279/2022 al Judecătorei Piatra-Neamț — Secția civilă, în Dosarul nr. 1.150/176/2021 al Tribunalului Alba — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ, fiscal și de insolvență, în Dosarul nr. 356/240/2022/a1 al Judecătorei Hațeg, în dosarele nr. 9.207/279/2020 și nr. 4.764/279/2021 ale Tribunalului Neamț — Secția I civilă și de contencios administrativ, în Dosarul nr. 2.397/324/2020 al Tribunalului Galați — Secția contencios administrativ și fiscal, în Dosarul nr. 356/319/2021 al Judecătorei Târgu Lăpuș, în Dosarul nr. 13.387/271/2021 al Judecătorei Oradea — Secția civilă, în Dosarul nr. 1.511/318/2022 al Tribunalului Gorj — Secția contencios administrativ și fiscal, în Dosarul nr. 1.581/333/2022 al Tribunalului Vaslui — Secția civilă, în dosarele nr. 5.873/327/2021 și nr. 1.319/253/2021 ale Tribunalului Tulcea — Secția civilă, de contencios administrativ și fiscal, în Dosarul nr. 549/866/2022 al Tribunalului Iași — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și în Dosarul nr. 30.646/254/2021 al Judecătorei Iași — Secția civilă și constată că dispozițiile art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), ale art. 101 alin. (3), ale art. 102 alin. (3) și ale art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, coroborate cu prevederile art. 5 alin. (5), ale art. 21 alin. (3) și ale art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătorei Caracal, Judecătorei Sectorului 3 București — Secția civilă, Tribunalului București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal, Judecătorei Reghin, Tribunalului Cluj — Secția mixtă de contencios administrativ și fiscal, de conflicte de muncă și asigurări sociale, Judecătorei Sectorului 1 București — Secția a II-a civilă, Tribunalului Maramureș — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, Judecătorei Sectorului 2 București — Secția civilă, Judecătorei Satu Mare — Secția civilă, Curții de Apel Cluj — Secția a III-a contencios administrativ și fiscal, Judecătorei Cluj-Napoca — Secția civilă, Judecătorei Beiuș, Tribunalului Vâlcea — Secția a II-a civilă, Judecătorei Roman, Tribunalului Bacău — Secția a II-a civilă și de contencios administrativ și fiscal, Judecătorei Roșiori de Vede, Tribunalului Satu Mare — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, Judecătorei Onești, Judecătorei Baia Mare — Secția civilă, Judecătorei Dragomirești, Judecătorei Piatra-Neamț — Secția civilă, Tribunalului Alba — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ, fiscal și de insolvență, Judecătorei Hațeg, Tribunalului Neamț — Secția I civilă și de contencios administrativ, Tribunalului Galați — Secția contencios administrativ și fiscal, Judecătorei Târgu Lăpuș, Judecătorei Oradea — Secția civilă, Tribunalului Gorj — Secția contencios administrativ și fiscal, Tribunalului Vaslui — Secția civilă, Tribunalului Tulcea — Secția civilă, de contencios administrativ și fiscal, Tribunalului Iași — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și Judecătorei Iași — Secția civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 17 octombrie 2024.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

pentru **MARIAN ENACHE**,

în temeiul art. 426 alin. (4) din Codul de procedură civilă

coroborat cu art. 14 din Legea nr. 47/1992

privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale,

semnează

ELENA-SIMINA TÂNĂSESCU

Magistrat-asistent,
Cristina-Cătălina Turcu

★

OPINIE SEPARATĂ

În dezacord cu soluția pronunțată în opinia majoritară, consider că excepția trebuia admisă și constatăta neconstituționalitatea dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, precum și ale art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, pentru argumentele ce urmează a fi expuse în continuare:

Prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 608 din 18 iunie 2021, s-au stabilit următoarele: „În interpretarea dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare, coroborate cu prevederile art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu

modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare, **instanța de judecată, investită cu soluționarea plângerii contravenționale formulate împotriva unui proces-verbal de contravenție**, prin care s-a aplicat sancțiunea complementară a suspendării temporare a exercitării dreptului de a conduce un autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai, **nu are posibilitatea să examineze proporționalitatea acestei sancțiuni complementare.**”

Se observă că în această materie specială — a circulației pe drumurile publice — durata sancțiunii complementare a suspendării temporare a exercitării dreptului de a circula (care se aplică pe lângă pedeapsa principală a amenzii sau a avertismentului) este stabilită de legiuitor, acesta procedând, în temeiul competenței sale de legiferare, la stabilirea acestor sancțiuni complementare (suspendarea temporară a exercitării dreptului de a conduce un autovehicul pe o perioadă de 30/60/90 de zile, în funcție de gravitatea faptei).

Însă, esența criticilor de neconstituționalitate o reprezintă imposibilitatea judecătorului de a efectua o individualizare judiciară a sancțiunilor complementare stabilite de legiuitor. Or, fără puțință de tăgadă, această imposibilitate conduce la neconstituționalitatea dispozițiilor criticate, astfel cum au fost

interpretate prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, deoarece **acestea contravin jurisprudenței constante a Curții Constituționale**.

Astfel, referitor la asimilarea sancțiunilor de drept contravențional cu sancțiunile de drept penal, din perspectiva asigurării garanțiilor dreptului la un proces echitabil, în jurisprudența constantă a Curții Constituționale s-a stabilit că legislația contravențională din România intră sub prevederile art. 6 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 197 din 13 mai 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 545 din 29 iulie 2003, sau Decizia nr. 411 din 3 iulie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 526 din 15 iulie 2014, paragraful 23). Mai mult, așa cum a reținut Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Hotărârea din 23 septembrie 1998, pronunțată în Cauza *Malige împotriva Franței*, paragrafele 39 și 40, din cauza caracterului preventiv, punitiv și disuasiv al sancțiunii aplicate pentru încălcarea codului rutier, garanțiile prevăzute de art. 6 din Convenție în materie penală sunt aplicabile pentru proceduri referitoare la contestarea procesului-verbal, care au atras, pentru contravenienți, sancționarea cu amendă, cu aplicarea de puncte de penalizare și/sau suspendarea permisului de conducere.

Cu privire la stabilirea sancțiunilor de drept penal, Curtea Constituțională s-a mai pronunțat în numeroase rânduri, stabilind că, pentru a fi constituțională norma prin care se instituie sancțiunea, trebuie să existe, pe lângă individualizarea legală, și o individualizare judiciară.

Astfel, prin Decizia nr. 101 din 17 februarie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 295 din 24 martie 2021, paragrafele 87 și 88, Curtea a stabilit următoarele: „87. Individualizarea sancțiunilor de drept penal este, pe de o parte, legală — revine legiuitorului, care stabilește normativ pedepsele și celelalte sancțiuni de drept penal, prin fixarea unor limite minime și maxime ale fiecărei pedepse, care să corespundă în abstract importanței valorii sociale ocrotite prin săvârșirea faptei incriminate, iar, pe de altă parte, judiciară — pe care o realizează judecătorul în cadrul limitelor stabilite de lege. Curtea subliniază importanța individualizării legale a sancțiunilor de drept penal prin aceea că legiuitorul nu poate să confere judecătorului o libertate absolută în stabilirea pedepsei concrete, întrucât ar exista riscul unei interpretări și aplicări arbitrare a pedepsei. Pe de altă parte, Curtea apreciază că, în reglementarea sancțiunilor de drept penal de către legiuitor, trebuie stabilit un echilibru între dreptul fundamental, care face obiectul limitării impuse de sancțiune, și valoarea socială a cărei protecție a determinat limitarea (Decizia nr. 711 din 27 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 913 din 9 decembrie 2015, paragraful 38). 88. De asemenea, **legiuitorul nu trebuie să îi ia judecătorului dreptul de a proceda la individualizarea judiciară prin stabilirea unor pedepse absolut determinate sau prin prevederea unor pedepse care, datorită aplicării lor automate, scapă oricărui control judiciar**. Prin individualizarea legală, legiuitorul oferă judecătorului puterea de stabilire a pedepsei în cadrul anumitor limite predeterminate — minimul și maximul special al pedepsei, dar, totodată, îi oferă aceluiași judecător instrumentele care îi permit alegerea și determinarea unei sancțiuni concrete, în raport cu particularitățile faptei și cu persoana infractorului (Decizia nr. 711 din 27 octombrie 2015, paragraful 39).”

În același sens sunt și Decizia nr. 407 din 16 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 573 din 28 iulie 2016, paragraful 24, Decizia nr. 250 din 25 aprilie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 572 din 18 iulie 2017, paragraful 25, și Decizia nr. 666 din 30 octombrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 305 din data de 19 aprilie 2019, paragrafele 33 și 34).

Mai mult, referitor la sancțiunile de drept contravențional, prin Decizia nr. 197 din 9 aprilie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 438 din 3 iunie 2019, paragrafele 31

și 32, Curtea a reținut că, „în materia reglementării regimului juridic al contravențiilor, art. 5 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 410 din 25 iulie 2001, stabilește cadrul sancționator general, alin. (2) reglementând sancțiunile contravenționale principale (avertismentul, amenda contravențională, prestarea unei activități în folosul comunității), iar alin. (3), sancțiunile contravenționale complementare (confiscarea bunurilor destinate, folosite sau rezultate din contravenții, suspendarea sau anularea, după caz, a avizului, acordului sau a autorizației de exercitare a unei activități, închiderea unității, blocarea contului bancar, suspendarea activității operatorului economic, retragerea licenței sau a avizului pentru anumite operațiuni ori pentru activități de comerț exterior, temporar sau definitiv, desființarea lucrărilor și aducerea terenului în starea inițială), în același timp reglementându-se și posibilitatea impunerii de noi sancțiuni contravenționale principale și complementare prin legi speciale (alin. 4). Sancțiunile enumerate anterior sunt sancțiuni specifice dreptului contravențional, aplicabile subiectului de drept care încalcă norma juridică de drept contravențional printr-o conduită contrară acesteia. Totodată, Curtea reține că sancțiunile contravenționale, principale și complementare nu au caracter reparator, ci preventiv-educativ, și reprezintă o formă de constrângere juridică vizând, în special, patrimoniul făptuitorului. Aplicarea sancțiunilor contravenționale, respectiv sancționarea propriu-zisă a subiectului de drept pentru nesocotirea normelor de drept contravențional, are loc potrivit unor principii, similar sancțiunilor de drept penal. În acest sens, Curtea reține principiul legalității sancțiunilor contravenționale, principiul proporționalității sancțiunilor contravenționale și principiul unicității aplicării sancțiunilor contravenționale (*non bis in idem*). Potrivit principiului proporționalității, toate sancțiunile principale sau complementare aplicate contravenientului trebuie să fie dozate în funcție de gravitatea faptei. Curtea observă că acest din urmă principiu își găsește corespondent în dispozițiile art. 5 alin. (5) și (6) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, potrivit căroră *«Sancțiunea stabilită trebuie să fie proporțională cu gradul de pericol social al faptei săvârșite»*, iar *«Sancțiunile complementare se aplică în funcție de natura și de gravitatea faptei»*. Principiul proporționalității este apropiat principiului oportunității, acesta din urmă fiind necesar a fi respectat în aplicarea sancțiunilor contravenționale principale și complementare în vederea atingerii scopului represiv și preventiv al sancțiunii contravenționale. Totodată, Curtea reține că aplicarea sancțiunilor contravenționale are loc cu respectarea criteriilor prevăzute de art. 21 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, referitoare la limitele sancțiunilor, respectiv proporționalitatea sancțiunii cu gradul de pericol social al faptei, ținându-se seama de împrejurările în care fapta a fost comisă, de modul și mijloacele de săvârșire, scopul urmărit și urmarea produsă, circumstanțele personale ale contravenientului, precum și de celelalte date înscrise în procesul-verbal de constatare și sancționare. Cu alte cuvinte, la stabilirea proporționalității sancțiunii cu gradul de pericol social al faptei, agentul constatat care aplică sancțiunea trebuie să analizeze criteriile generale prevăzute în art. 21 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, precum și alte criterii speciale, dacă este cazul. În caz contrar, **în măsura în care regula proporționalității este încălcată, instanța va adapta sancțiunea la cerințele prevăzute de lege**. 32. În aceste condiții, Curtea reține că, de principiu, proporționalitatea în aplicarea sancțiunii complementare a confiscării are în vedere natura și gravitatea faptei. Atunci când însă se întrunește conținutul constitutiv al unei contravenții, iar actul normativ impune, printr-o reglementare cu caracter imperativ, aplicarea măsurii confiscării în momentul constatării săvârșirii faptei — astfel cum prevede art. 19 alin. (13) din Legea nr. 171/2010, agentul constatat, neavând la îndemână o marjă de apreciere, va trebui să aplice această măsură indiferent de circumstanțele faptei, cu toate că, și în acest caz, rămâne incident principiul proporționalității sancțiunii complementare raportat la natura și gravitatea faptei.”

Prin Decizia nr. 152 din 6 mai 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 387 din 13 mai 2020, paragraful 131, Curtea a constatat că principiul proporționalității, cuprins în art. 5 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, își are originea în dispozițiile art. 53 alin. (2) din Constituție și care permite restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale numai în măsura în care o astfel de limitare este necesară într-o societate democratică și este proporțională cu situația care a determinat-o. Or, în condițiile în care sancțiunea contravențională, la fel ca cea penală, implică restrângerea unor drepturi sau a unor libertăți, stabilirea și aplicarea unei sancțiuni contravenționale trebuie să se realizeze astfel încât să fie proporționale cu fapta comisă de contravenient. Proporționalitatea se determină, în baza art. 5 alin. (6) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, prin raportare la natura și la gravitatea faptei.

Această aplicare proporțională trebuie să vizeze atât sancțiunea principală, cât și sancțiunile complementare, iar o astfel de obligație aparține atât organului constator, cât și instanței de judecată sesizate cu o plângere contravențională.

Prin Decizia nr. 220 din 20 aprilie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 540 din 16 iunie 2023, paragrafele 21 și 22, Curtea a reținut că, la stabilirea proporționalității sancțiunii cu gravitatea și gradul de pericol social al faptei, agentul constator care aplică sancțiunea trebuie să analizeze criteriile generale prevăzute în art. 21 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001. În caz contrar, în măsura în care regula proporționalității este încălcată, instanța va adapta sancțiunea la cerințele prevăzute de lege. Așa fiind, Curtea constată că individualizarea sancțiunilor de drept contravențional este, pe de o parte, legală — revine legiuitorului, care stabilește normativ sancțiunea prin fixarea unor limite minime și maxime ale fiecărei amenzi contravenționale, care să corespundă în abstract gravității faptei și pericolului social pe care acestea îl prezintă, iar, pe de altă parte, administrativă sau judiciară, aceasta din urmă fiind realizată de agentul constator sau de judecător în cadrul limitelor stabilite de lege. Prin urmare, ținând seama de principiul legalității și de cel al proporționalității, Curtea constată că legiuitorul este ținut să reglementeze instituția individualizării sancțiunilor. Sub acest aspect, în materie penală, aplicabilă *mutatis mutandis* celei contravenționale, Curtea a subliniat (a se vedea Decizia nr. 545 din 12 iulie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 838 din 21 octombrie 2016, Decizia nr. 711 din 27 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 913 din 9 decembrie 2015) importanța individualizării legale a sancțiunilor prin aceea că „legiuitorul nu poate să confere judecătorului o libertate absolută în stabilirea pedepsei concrete, întrucât ar exista riscul unei interpretări și aplicări arbitrare a pedepsei. Pe de altă parte, Curtea a apreciat că, în reglementarea sancțiunilor de drept penal de către legiuitor, trebuie stabilit un echilibru între dreptul fundamental, care face obiectul limitării impuse de sancțiune, și valoarea socială a cărei protecție a determinat limitarea. Totodată, legiuitorul nu trebuie să îi ia judecătorului dreptul de a proceda la individualizarea judiciară prin stabilirea unor pedepse absolut determinate sau prin prevederea unor pedepse care, datorită aplicării lor automate, scapă oricărui control judiciar. Prin individualizarea legală, legiuitorul oferă judecătorului puterea de stabilire a pedepsei în cadrul anumitor limite predeterminate — minimul și maximul special al pedepsei, dar, totodată, îi oferă aceluiași judecător instrumentele care îi permit alegerea și determinarea unei sancțiuni concrete, în raport cu particularitățile faptei și cu persoana infractorului”. De asemenea, prin Decizia nr. 70 din 29 ianuarie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 352 din 7 mai 2019, Curtea a reținut că individualizarea pedepselor penale constă într-o operațiune de personalizare a acestora, prin care pedepsele sunt adaptate la nevoile de apărare a valorilor sociale. Aceasta întrucât chiar și infracțiunile din aceeași categorie pot fi săvârșite în maniere foarte diferite, care să denote un pericol social diferit. Altfel spus, individualizarea pedepsei este necesară pentru atingerea scopului său, pedeapsa trebuind să corespundă nevoilor de reeducare ale făptuitorului. Pentru realizarea acestei

finalități, individualizarea pedepselor penale este făcută etapizat, mai întâi de legiuitor, prin dispozițiile legii penale, apoi de instanțele de judecată investite cu soluționarea cauzelor penale, iar, în final, de către organele administrative ale locului de detenție, fiecare dintre ultimele două categorii de autorități anterior menționate fiind obligată să respecte individualizarea pedepsei făcută în etapa anterioară intervenției sale. Astfel, individualizarea pedepselor penale este clasificată în individualizare legală, individualizare judiciară și individualizare administrativă. Față de cadrul sancționator general și principiile aplicabile în materia reglementării regimului juridic al contravențiilor, având în vedere și reperele jurisprudențiale precitate, Curtea constată că aplicarea sancțiunilor contravenționale pentru nerespectarea normelor privind circulația bicicletelor este necesar a fi subsumată celor două principii, al legalității și al proporționalității, în mod special având în vedere faptul că sancțiunea constituie o ingerință în dreptul de proprietate al contravenientului. Cu alte cuvinte, și în această ipoteză este necesar ca agentul constator să analizeze proporționalitatea sancțiunii principale pentru a evita aplicarea în mod rigid a legii, în acest sens fiind necesar să interpreteze normele incidente în funcție de scopul urmărit de legiuitor și, de asemenea, să analizeze gravitatea și pericolul social al faptei înainte de a dispune aplicarea amenzii contravenționale. Curtea constată că domeniul circulației bicicletelor pe drumurile publice este reglementat printr-un act normativ special, adoptat în vederea asigurării desfășurării fluente și în siguranță a circulației pe drumurile publice, precum și a ocrotirii vieții, integrității corporale și a sănătății persoanelor participante la trafic sau aflate în zona drumului public, protecției drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor respective, a proprietății publice și private, precum și a mediului, act normativ care, deși teoretic se completează cu norma generală, respectiv cu prevederile art. 5 alin. (5) și (6) și ale art. 21 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în realitate, având în vedere modul în care este redactat regimul sancționator al încălcării normelor privind circulația bicicletelor pe drumurile publice, apare ca insuficient pentru a da expresie cadrului sancționator general în materie contravențională, care prevede formele graduale de individualizare a sancțiunilor contravenționale: legală, administrativă și judiciară.

Ținând cont de această jurisprudență constantă a Curții Constituționale, se observă că, prin interdicția realizării individualizării judiciare a sancțiunii complementare contravenționale, dispozițiile criticate, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, încalcă principiile legalității și al proporționalității, ca garanții inerente reglementării dreptului contravențional, și limitează posibilitatea judecătorului de a proceda la individualizarea judiciară a pedepsei, **cu nesocotirea prevederilor art. 1 alin. (5) din Constituție.**

În plus, sancțiunea complementară ar trebui să aibă rolul de a întregi sancțiunea principală, iar nu de a se transforma într-o sancțiune mai gravă decât cea principală.

Instanța de judecată trebuie să aibă un drept de apreciere în privința sancțiunii complementare. Faptul că instanța de judecată poate analiza doar legalitatea sancțiunii complementare, fără a putea analiza proporționalitatea acestei sancțiuni, ceea ce atrage imposibilitatea unei individualizări corecte a sancțiunii, aduce atingere accesului liber la justiție, care trebuie garantat de o manieră concretă și reală, iar nu iluzorie și teoretică.

Mai mult, se observă că, în ipoteza în care instanța de judecată apreciază că se impune înlocuirea pedepsei principale a amenzii cu avertismentul [ipoteză permisă pentru contravențiile săvârșite până la intrarea în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 84/2024 pentru modificarea și completarea unor acte normative în scopul creșterii siguranței rutiere, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 610 din 29 iunie 2024, care a introdus alin. (11) la art. 95 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, potrivit căruia, „*Prin derogare de la prevederile art. 7 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002,*

cu modificările și completările ulterioare, pentru contravențiile prevăzute la art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și (4) și art. 105 nu se aplică sancțiunea avertismentului”, aceasta nu poate micșora, în mod corespunzător și proporțional, durata sancțiunii complementare a suspendării temporare a exercitării dreptului de a circula, neputând examina proporționalitatea acestei sancțiuni complementare, așa cum a decis Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021.

Legiuitorul nu poate realiza decât o individualizare legală a pedepsei, adică o individualizare *abstractă*, stabilind criterii de individualizare, precum și limite minime și maxime ale pedepsei, iar judecătorul este cel care realizează o individualizare *concretă*, raportată la gravitatea faptei, gradul de pericol social, împrejurările în care fapta a fost comisă, la modul și mijloacele de săvârșire, scopul urmărit și urmarea produsă sau la circumstanțele personale ale contravenientului. Însă, potrivit textelor de lege criticate, această individualizare judiciară, concretă, este interzisă, legiuitorul stabilind — în mod abstract — pedeapsa complementară, pe grupe de sancțiuni, astfel cum prevăd dispozițiile art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, arogându-și competența de judecător. Or, sancțiunea — în speță, pedeapsa complementară a suspendării temporare a exercitării dreptului de a conduce un autovehicul — este individuală, trebuind a fi stabilită pentru fiecare caz în parte, în cadrul unei individualizări realizate de judecătorul cauzei, care să țină seama de gravitatea faptei, gradul de pericol social, împrejurările în care fapta a fost comisă, de modul și mijloacele de săvârșire, scopul urmărit și urmarea produsă sau de circumstanțele personale ale contravenientului, evident în limitele stabilite de legiuitor. Fiecare contravenție se săvârșește în condiții proprii, specifice, ceea ce necesită și o individualizare corespunzătoare. A proceda altfel ar însemna că toate contravențiile sunt săvârșite în mod identic, ceea ce este exclus. Astfel, individualizarea unei pedepse trebuie să fie reală și efectivă, neputându-se suprapune individualizarea legală cu cea judiciară.

Așadar, imposibilitatea instanței de judecată de a analiza aspectele referitoare la gravitatea faptei, gradul de pericol social, împrejurările în care fapta a fost comisă, la modul și mijloacele de săvârșire, scopul urmărit și urmarea produsă sau la circumstanțele personale ale contravenientului încalcă prevederile constituționale cuprinse în art. 1 alin. (5) referitoare la principiul legalității și în art. 21 alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil, precum și prevederile art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, astfel cum au fost interpretate

în jurisprudența Curții Constituționale, respectiv a Curții Europene a Drepturilor Omului. Mai mult, în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului s-a statuat că scopul Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale este să așeze drepturi concrete și efective, nu drepturi teoretice sau iluzorii, în acest sens fiind Hotărârea din 13 mai 1980, pronunțată în Cauza *Artico împotriva Italiei*, Hotărârea din 12 iulie 2001, pronunțată în Cauza *Prințul Hans-Adam II de Liechtenstein împotriva Germaniei*, sau Hotărârea din 2 septembrie 2010, pronunțată în Cauza *Mincheva împotriva Bulgariei*.

Interzicând posibilitatea instanței de judecată de a realiza individualizarea judiciară a pedepsei complementare (iar nu numai a pedepsei principale), se constată că normele criticate sunt afectate de un viciu de neconstituționalitate și din perspectiva stabilirii de către instanța judecătorească a pericolului social concret pe care îl prezintă faptele deduse judecării și a aplicării unei pedepse corect individualizate, **contrar dispozițiilor constituționale ale art. 124 privind înfăptuirea justiției**. Instanța de judecată, chemată să aprecieze cu privire la vinovăția persoanelor aflate în ipoteza normelor contravenționale criticate și să individualizeze pedeapsa corespunzătoare faptei, este pusă în imposibilitatea de a realiza actul de justiție, fiind ținută să mențină sancțiunea complementară a suspendării temporare a exercitării dreptului de a circula pe o anumită perioadă prestabilită de legiuitor. Or, potrivit principiului plenitudinii de jurisdicție, instanța investită cu soluționarea plângerii contravenționale formulate împotriva unui proces-verbal de contravenție prin care s-a aplicat sancțiunea complementară a suspendării temporare a dreptului de a conduce de către conducătorul de autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai, trebuie să aibă posibilitatea să examineze proporționalitatea acestei sancțiuni complementare, în măsura în care, prin plângere, se invocă disproportionalitatea sancțiunii în raport cu fapta săvârșită.

În consecință, apreciez că dispozițiile art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, precum și ale art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, în interpretarea dată prin Decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, sunt neconstituționale, deoarece nesocotesc jurisprudența constantă a Curții Constituționale și încalcă prevederile art. 1 alin. (5), ale art. 21 alin. (3) și ale art. 124 din Constituție, precum și prevederile art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, iar excepția de neconstituționalitate trebuia admisă.

Judecător,
Gheorghe Stan

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Relații cu publicul: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78/79/83.

Pentru publicări, încărcăți actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

